

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklauššanas sanāksme

par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu
plānu

Protokols

Rīgā

2023.gada 18.jūlijā

Nr.3

Sanāksmi vada:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Piedalījās:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, Vindr.lv pārstāvis;

V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis;

V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis;

V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāve;

V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāve;

V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāve;

V.Uzvārds, Latvijas būvmateriālu ražotāju asociācijas pārstāvis;

V.Uzvārds, Eurowind Energy OY pārstāve;

V.Uzvārds, VA Government pārstāve;
V.Uzvārds, SIA "WPR2" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Sadales tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Sadales tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Sadales tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Sadales tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis.

Uzaicinātie:

V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis.
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve.

Protokolē:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Sanāksme sākas plkst. 10:00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību;
2. Komersanta skaidrojums par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu;
3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un priekšlikumi par AS "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu, kā arī komersanta pārstāvja atbildes un komentāri.

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklauššanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izvērtēšanas un apstiprināšanas laiku un kārtību, kā arī par priekšlikumu iesniegšanas kārtību.

Regulatora pārstāvis aicina akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk – AS "Augstsprieguma tīkls") pārstāvjus iepazīstināt uzklauššanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu 2024. – 2033.gadam (turpmāk – Plāns) un izmaiņām kopš pagājušajā gadā tika apstiprināts elektroenerģijas

pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāns 2023. – 2032.gadam (turpmāk – 2022.gada plāns).

2. Komersanta skaidrojums par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto Plānu un sniedz prezentāciju par iesniegto Plānu. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis paskaidro, ka Plāns ir izstrādāts atbilstoši Regulatora 2011.gada 23.novembra lēmumam Nr.1/28 “Noteikumi par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības plānu”.

Izstrādātajā Plānā ir ņemti vērā secinājumi un informācija, kas ir ietverta pārvades sistēmas operatora 2022.gada ikgadējā novērtējuma ziņojumā.

Plāna mērķis ir noteikt pārvades sistēmas attīstības projektus un nepieciešamos finanšu ieguldījumus pārvades sistēmas objektos turpmākajos 10 gados tā, lai ilgtermiņā tiktu nodrošināta pārvades sistēmas drošība un stabilitāte.

Plāns sastādīts tā, lai katra gada investīciju summa būtiski nepārsniegtu pārvades sistēmas aprēķināto pamatlīdzekļu nolietojuma maksu un pēc iespējas mazāk ietekmētu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus.

Plāns ir izstrādāts, ņemot vērā Eiropas Kopienas 10 gadu attīstības plānu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē par Plānā iekļautajiem Eiropas kopienas projektiem:

1. Turpinās projekta “Sinhronizācijas projekta 1.fāze” īstenošana, kas sadalīta trīs apakšprojektos - Valmiera – Tartu 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšana, Valmiera – Tsirgulina 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšana, sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegāde un uzstādīšana. Valmiera – Tartu 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšanu plānots pabeigt 2023.gadā, savukārt Valmiera – Tsirgulina 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšanu plānots pabeigt 2024.gadā. Sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegādi un uzstādīšanu plānots pabeigt 2025.gadā. Sinhronizācijas projekta 1.fāzes kopējās izmaksas 2022.gada plānā sākotnēji tika plānotas 61,68 milj.EUR apmērā, savukārt Plānā tās ir paredzētas 73,73 milj.EUR apmērā, t.i. pieaugums par 12,05 milj.EUR. Starpības ir skaidrojamas ar to ka ir noslēgušas vairākas iepirkuma procedūras, kā rezultātā ir zināmas precīzākas izmaksas. Sinhronizācijas projekta 1.fāzes plānotā ietekme uz pārvades tarifu prognozēta 0,6% apmērā;
2. Projekta “Sinhronizācijas projekta 2.fāze” īstenošanas laikā plānots veikt sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegādi un uzstādīšanu, kā arī sistēmas pretavāriju automātikas un SCADA sistēmas modernizāciju, sistēmas automātikas pilnveidošana un dispečeru apmācības, Bateriju uzkrājošās sistēmas, Starpvalstu komercuzskaišu sakārtošanu un Sinhronizācijas izpēti. Sinhronizācijas projekta 2.fāzi plānots pabeigt 2025.gadā un šī projektā kopējās izmaksas 2022.gada plānā tika plānotas 164,97 milj.EUR apmērā, savukārt Plānā tās ir 183,02 milj.EUR apmērā, pieaugums 18,05 milj.EUR. Izmaksu izmaiņas ir skaidrojamas ar to ka

noslēgušies vairāk iepirkumi un zināmas precīzākas izmaksas, kā arī tika saņemti Eiropas Savienības nosacījumi par sinhronizācijas prasībām. Sinhronizācijas projekta 2.fāzes plānotā ietekme uz pārvades tarifu prognozēta 11,4% apmērā.

Attiecībā uz esošo infrastruktūru Plāns paredz apakšstaciju pārbūvi un dažādu iekārtu nomaiņu. Plāns paredz veikt 330kV tīklā 7 autotransformatoru nomaiņu, 712 balstu nomaiņu, 110kV tīklā 24 sadales ietaišu pārbūvi, 548 transformatoru nomaiņu, 1824 balstu nomaiņu. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka šiem projektiem ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem nav plānota.

Attiecībā pret 2022.gada plānu pārbūvējamo apakšstaciju un nomaināmo transformatoru skaits ir samazinājies, savukārt nomaināmo autotransformatoru skaits pieaudzis par vienu, taču izmaksas ir būtiski pieaugušas, kas skaidrojams ar to, ka ievērojami sadārdzinājušās iekārtu iegādes izmaksas. Savukārt paredzēts, ka tiks vairāk nomainīti balsti, taču izmaksas samazināsies, tas skaidrojams ar to, ka 2022.gada plānā tika plānotas izmaksas, kas kara dēļ Ukrainā sadārdzināja metāla balstu izmaksas, savukārt Plānā ir atrasti alternatīvi risinājumi balstiem.

Plānā ir iekļauts arī būtisks projekts – dispečervadības un datu centra izbūve, ražošanas bāzes teritorijas un ēku kompleksa pārbūve Dzirciema ielā 86, Rīgā. Projekta īstenošanai ir piesaistīts finansējums no atveseļošanās fonda 27 milj.EUR apmērā, AS “Augstsprieguma tīkls” finansējums plānots 19 milj.EUR apmērā. Papildus tam ir paredzēts arī dispečervadības un datu centra infrastruktūra, iekārtu un programmatūras atjaunošana. Šī projekta realizācijai ir piesaistīts atveseļošanās fonda finansējums 11 milj.EUR. Šim projektam nav plānota ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem.

Plānā Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu kopsumma sastāda 135,77 milj.EUR, pārslodzes ieņēmumu daļa Plānā paredzēta 29,11 milj.EUR, AS “Augstsprieguma tīkls” finansējums ir 341,9 milj.EUR un pieslēguma maksas daļa paredzēta 3,06 milj.EUR. Kopējais Plāna investīciju apmērs ir 509,84 milj.EUR

Plāns ir papildināts ar sadaļu, kurā norādīta informācija par plānotajiem atkrastes vēja parka un starpsavienojumu projektiem saistībā ar infrastruktūru jūrā. Minētie projekti nodrošinātu Latvijai iespēju kļūt par elektroenerģijas eksportējošu valsti. Projektu realizācijai nepieciešamas lielas investīcijas un tālredzīga plānošana.

Plānoti šādi projekti – ELWIND izbūve, tai skaitā Latvijas – Igaunijas starpsavienojums, kopējās izmaksas 1 200 milj.EUR, kur sagatavošanās procesā paredzēta priekšizpēte un ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – IVN) 10 milj.EUR apmērā, 330 kV līnijas Ventspils – Brocēni izbūve 70 milj.EUR apmērā, kur sagatavošanās fāzē paredzēts IVN 0,5 milj.EUR apmērā, 330 kV Latvijas – Lietuvas starpsavienojums Brocēni – Varduva izbūve Latvijas teritorijā 25 milj.EUR apmērā, sagatavošanās fāzē IVN 1 milj.EUR apmērā, LaSGo (Latvija – Zviedrija starpsavienojums) projekta izbūve Latvijas teritorijā 700 milj.EUR apmērā un 330 kV Latvijas – Lietuvas starpsavienojumsa Grobiņa – Darbenai rekonstrukcija Latvijas teritorijā 40 milj.EUR apmērā. Tāpat iespējama Baltijas – Vācijas starpsavienojums, kura izmaksas pašlaik vēl nav aplēstas.

Piesaistīt finansējumu šiem projektiem būs izaicinājums, lai šie projekti neietekmētu elektroenerģijas pārvades sistēmas tarifu.

3. Uzklaušanās sanāksmes dalībnieku komentāri, jautājumi un priekšlikumi par Tarifu projektu un komersanta pārstāvju atbildes un komentāri.

Regulatora pārstāvis pateicas AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvim par prezentāciju un lūdz AS “Augstsprieguma tīkls” sniegt informāciju.

Vai jūras trīs projektu savienošais mezgls, kas ir jūrā paliek ar šādu pašu virzību arī gadījumā, ja kāds no nākotnes projektiem netiek realizēts?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka centrālais savienojumu punkts ir ELWIND atrašanās vietā, kur tiek būvēta platforma jūrā, uz kuras tiks izvietota apakšstacija un to nākotnē varēs arī paplašināt, ja būs tāda nepieciešamība. AS “Augstsprieguma tīkls” uzreiz nebūvēs pieslēgumu Vācijas savienojumam vai arī Zviedrijai, taču jāparedz risinājumi, kā apakšstacijas platformā paredzēt iespēju paplašināt pieslēgumu skaitu šajā apakšstacijā.

Regulatora pārstāvis precizē, ja gadījumā ELWIND projekts kavējas, savukārt LaSGo projekts virzās uz priekšu, vai šādā gadījumā tiek paredzēts kāds cits tehniskais risinājums, vai tomēr šie projekti ir savstarpēji saistīti?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis min, ka AS “Augstsprieguma tīkls” plāno, ka šie projekti ir savstarpēji saistīti, taču kas notiek gadījumā, ja kāds no šiem projektiem kavējas vai tiek atcelts, patreiz ir grūti kaut ko prognozēt un komentēt. Jo šāda veida projekti vēl nav tikuši realizēti un tas ir liels izaicinājums.

Regulatora pārstāvis vai plānotajām projektu izmaksām ir arī paredzēts līdzfinansējuma apjoms no Eiropas struktūrfondiem?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē, ka visiem šiem projektiem ir plānots piesaistīt Eiropas fondu līdzfinansējumu, pašreiz tas tiek plānots 50% apjomā. Taču arī atlikušais finansējums ir ievērojams un projekta realizācija var būtiski ietekmēt pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus. Par visiem šiem projektiem pašlaik notiek dažāda veida sarunas par to realizācijas plāniem, savukārt AS “Augstsprieguma tīkls” ieskatā šiem visiem projektiem būtu jāiekļaujas Baltijas jūras kopējā vīzijā par pārvades tīklu. Līdz ar to pārvades sistēmu operatoriem būtu jāvienojas par ilgtermiņa vīziju, kurā ir iekļauti šie projekti un tad secīgi tie tiek realizēti. Protams, ja plānoto projektu secība mainās, tad AS “Augstsprieguma tīkls” var nākties pārskatīt plānus. Taču šobrīd notiek diskusijas par šo projektu tehnisko risinājumu.

Regulatora pārstāvis lūdz skaidrojumu par uzkrājošo bateriju izmaksu pieaugumu un iepirkuma procedūras statusu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē, ka dotajā brīdī iepirkums turpinās un ir pagarināts iesniegšanas termiņš, lai veidotos lielāka konkurence un plānots 2023.gada beigās vai 2024.gada sākumā noslēgt iepirkuma līgumu un pabeigt projektu līdz 2025.gada beigām.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt komentāru par to, ka Sinhronizācijas projekta 2.fāzes Plāna 1 pielikumā ir norādīta informācija, ka projektu paredzēts realizēt 2021-2025.gadiem, taču pielikumā redzams, ka 2026.gadā ir paredzētas būtiskas investīcijas.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē, ka norādītās investīcijas ir kļūdaini uzrādītas 2026.gadam. 2026.gadam investīcijas nav plānotas.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt komentāru par jaunajiem objektiem, kas saistīti atjaunīgās enerģijas ģenerācijas pieaugumu, kas radīs nākotnē infrastruktūras palielināšanu un kas neatstās ietekmi uz elektroenerģijas pārvades sistēmas tarifiem. Šobrīd ir redzams, ka Plānā šādiem projektiem paredzētās investīcijas 3,06 milj.EUR. Taču ir pietiekami daudz objektu, kuri ir iesnieguši pieprasījumus par jauniem pieslēgumiem pie pārvades sistēmas un veikuši jaudas rezervācijas maksu, vai Plānā šāda informācija ir iekļauta.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis sniedz atbildi, ka Plānā ir iekļauti tikai tie objekti, kopā 3, par kuriem jau ir noslēgts līgums par to būvniecību. Tie objekti, kuriem vēl nav noslēgti pieslēgumu līgumi nav iekļauti Plānā.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis komentē, ka Plānā minēto par saražotās elektroenerģijas no atjaunīgajiem energoresursiem būs iespēja realizēt kaimiņu valstīm Igaunijai un Lietuvai, norāda, ka, skatoties uz pašreizējo kaimiņvalstu plāniem investīciju ziņā atjaunojamās enerģijas ražošanā, Latvijā saražoto elektroenerģiju Igaunijas un Lietuvas elektroapgādei nevajadzēs. Pastāv pat tāda varbūtība, ka AS “Sadales tīkls” pat varētu pietikt ar mikroģeneratoru saražoto enerģiju. Igaunijā jau ir veidojusies situācija, ka saulainā laikā sadales sistēmas operatoram vajadzēja ļoti minimālu daudzumu elektroenerģijas no pārvades sistēmas operatora. Tāpēc būtu jāņem vērā, ka tuvākajā laikā pastāv tāda pati iespēja, ka AS “Sadales tīkls” nebūs nepieciešama elektroenerģija no AS “Augstsprieguma tīkls”.

Vai ņemot vērā iepriekšminēto būtu nepieciešama starpsavienojumu jaudu palielināšana, vai tomēr vairāk pievērsties izkliedētās enerģijas balansēšanai uzstādot kādas enerģijas uzkrājošās sistēmas – baterijas vai kādu citu risinājumu. Vai paredzētās 80 MW jaudas baterijas būs pietiekams apjoms tuvākajos 10 gados.

Latvija jau tuvāko pāris gadu laikā būs eksportējoša elektroenerģijas valsts, jo ar esošajām un nākotnē plānotajām ražošanas jaudām veidosies pārpalikums. Tāpēc būtu vēlams, ka jaunajiem atkrastes – jūras projektiem tiktu piesaistīti 100% Eiropas struktūrfondu finansējuma, jo nebūtu vēlams šos projektus attīstīt par Latvijas elektroenerģijas lietotāju naudu. Līdz ar to būtu vēlams piesaistīt fondus, kas var nodrošināt ilgtermiņā elektroapgādes sistēmu uzlabošanu un nodrošināšanu, jo īpaši AS “Augstsprieguma tīkls” gadījumā.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis papildina, ka Plānā nākotnē būtu arī jāparedz elektroenerģijas zudumu samazināšanas plānošanai un esošās viena transformatora apakšstacijas sasaistē ar jaunu elektrostaciju pieslēgumiem, varētu būt izaicinājums jaudu nodrošināšanā, nepieciešams jau sākt risināt jautājumus par jaudu palielināšanu vai transformatoru skaita palielināšanu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka zudumu jautājumu risināšanā Plānā jau pie atjaunošanas darbiem tiek plānots mainīt 48 transformatorus, kuru nomaiņas gaitā parametri jau tiek saskaņoti ar sadales operatoru un šo pasākumu rezultātā arī tiek paredzēts samazināt elektroenerģijas zudumu apjomu tīklā.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis papildinot par elektroenerģijas zudumiem norāda, ka jāņem vērā ka jebkura transformatoru pārbūves rezultātā tiek paredzēts uzstādīt energoefektīvāku iekārtu. Plānā dati par ieguvumiem, kas rodas šādu iekārtu nomaiņas rezultātā nav norādīti, bet nepieciešamības gadījumā tādus var iegūt.

Savukārt attiecībā uz viena transformatora apakšstacijām ir veikti grozījumi likumdošanā, kas paredz risinājumus par vienkāršotās apakšstacijas izbūvi (izveidi) un šis jautājums sadarbībā ar AS “Sadales tīkls” drīzumā varētu tikt sakārtots.

AS “Latvenergo” pārstāvis iesaka, ka būtu jāņem vērā un jāiekļauj Plānā arī investīcijas, kas ir plānotas saistībā ar jaunajiem pieslēgumiem, ņemot vērā AS “Augstsprieguma tīkls” saņemto maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu, jo tas veido pilno priekšstatu par tīkla attīstību. Tāpat Plānā būtu iekļaujami Nacionālās enerģētikas un klimata plāna (turpmāk NEKP) mērķi, sevišķi vēja enerģijas ražošanas atrašanās vietas, līdzīgi, kā tas Plānā ir iezīmēts attiecībā uz atkrastes vēja parku.

Papildus tam, lai arī atkrastes vēja parka attīstības projekts ir agrīnā stadijā, būtu vēlams ņemt vērā arī sastrēgumu vadības ieņēmumu rašanos. Kā piemērs ir minams starpsavienojums starp Norvēģiju un Apvienoto Karalisti, kuru izbūvēja un tā atmaksājās tikai no sastrēgumu vadības ieņēmumiem. Līdz ar to šo aspektu vajadzētu ņemt vērā pie šo atkrastes vēja projektu realizācijas.

Regulatora pārstāvis norāda, ka Regulators jau ir apskatījis jautājumus par pieslēguma projektiem un šī brīža pieeju, kā tie ir atspoguļoti Plānā un plāno par šo diskusiju ar AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvjiem, lai Plāns pēc iespējas precīzāk atspoguļotu reālo situāciju pārvades tīklā.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis attiecībā uz priekšlikumu par atjaunojamo energoresursu detalizētāku atspoguļojumu Plānā AS “Augstsprieguma tīkls” jau ir būtiski papildinājis esošo Plānu salīdzinājumā ar iepriekš sniegtajiem. Pānā ir iekļauta informācija par to, kāda attiecība ir starp saules un vēja enerģiju pieprasītajām ražošanas jaudām jau noslēgtajiem līgumiem un kāda tā ir ieskaitot tos, kas ir veikuši maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu. AS “Augstsprieguma tīkls” arī ir norādījusi, kāds būtu mūsdiā optimālais enerģijas ražošanas avotu sadalījums. Taču AS “Augstsprieguma tīkls” nevar noteikt, kādu projekta attīstītajam elektroenerģijas ražošanas veidu izvēlēties.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis papildina, NEKP, ka AS “Augstsprieguma tīkls” atspoguļo situāciju, kādu esošajā situācijā to redzam, t.i. kādi pieteikumi ir saņemti par ražošanas projektiem. Tāpat norādām uz proporciju, kas norāda uz pārmērīgu saules enerģijas ražošanas objektu īpatsvaru atjaunojamās enerģijas ražošanai. Tas var radīt nelīdzsvarotu elektroenerģijas tīkla noslodzi. Lai risinātu šo situāciju, tiek strādāts ar Klimata un enerģētikas ministriju pie regulējuma izmaiņām, kas ļautu pārvades operatoram sabalansēt ražošanas apjomus no dažādiem atjaunojamo enerģijas ražošanas veidiem.

Papildus tam Plānā tiek norādīts, ka lai nerastos būtisks saražotās elektroenerģijas pārpalikums ir jāveicina dažādas enerģijas uzkrāšanas iekārtu, kā arī hibrīdsistēmu (tai skaitā Powertwix) tehnoloģijas, patēriņa attīstību, lai šādi arī varētu vairāk atjaunīgās ražošanas projektus pieslēgt tīkliem. Savukārt par enerģiju uzkrājošajām baterijām Plānā norādītās 80 MW baterijas ir specifiski tikai Sinhronizācijas 2.kārtas projektam, lai uz sinhronizācijas brīdi būtu pietiekamas rezerves elektroenerģijas balansēšanai. Pēc šo bateriju uzstādīšanas noteiktā laika posmā AS “Augstsprieguma tīkls” šīs baterijas nodos lietošanā (pārdos) tirgus dalībniekiem. AS “Augstsprieguma tīkls” neattīsta bateriju biznesu, bet var veicināt, lai šāda biznesa projekti sāk attīstīties.

Savukārt saistībā ar pārslodzes vadības ieņēmumiem tiek diskutēts, vai ELWIND gadījumā būtu jāievieš specifisku izsoļu veidu (*Offshore bidding zone*), kur tad arī varētu veidoties pārslodzes vadības ieņēmumi. Taču tā kā viss ELWIND projekts, arī šis jautājums vēl ir agrīnā stadijā un par šo jautājumu vēl daudz jādiskutē.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis papildina, ka neapšaubāmi šie jautājumi visi tiks izvērtēti un katram projektam tiks veikta Izmaksu ieguvumu analīze.

AS “Latvenergo” pārstāvis piezīmē, ka redzot pašreizējo informāciju Plānā ir skaidrs, ka tiek dots nozīmīgs signāls, ka būtu vēlams valsts līmenī plānveidīgu elektroenerģijas sistēmas attīstību, kur AS “Augstsprieguma tīkls” sniedz viedokli, ieteikumu vai pat brīdinājumu valstij un politikas veidotājiem par to kādā veidā vajadzētu attīstīties jaunajiem projektiem.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka projekti attīstās un jaudas rezervēšanas maksas jau ir veiktas par 5 GW jaudām un iemesls, kādēļ Plānā ir norādīti tikai 3 projekti par pieslēguma maksu, ir tikai tādēļ, ka par šiem ir noslēgti pieslēguma līgumi, tiklīdz tiks noslēgti jauni līgumi, tad arī Plānā šie projekti tiks iekļauti. Plānā tiek iekļauti tikai tādi projekti, par kuriem ir pārlicība 99%, ka tie tiks realizēti.

Regulatora pārstāvis piebilst, ka pie šī jautājuma Regulators un AS “Augstsprieguma tīkls” vienosies, kā nepārprotami norādīt informāciju attiecībā uz šiem projektiem, lai nerastos priekšstats, ka ir paredzēti tikai 3 projekti, bet gan visi plānotie, par kuriem ir veikta jaudas rezervācijas maksa.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis piebilst, ka būtu vēlams Plānā turpmāk paredzēt atjaunojamās enerģijas pārvaldības izaicinājumiem nākotnē, jo faktiski iepazīstoties ar Plānā iekļauto informāciju, rodas iespaids, ka visiem ražošanas veidiem ir nelimitētas iespējas pieslēgties pārvades tīkliem. Plānā vajadzētu iekļaut informāciju, par to, ka var maksimāli attīstīt un atjaunojamās elektroenerģijas ražošanu un tās uzglabāšanu un tad vērsties pie enerģētikas politikas veidotājiem, ar ierosinājumiem, kā plānveidīgi virzīties uz atjaunojamās enerģijas ražošanu, uzglabāšanu un pārvadi tīklos.

Latvijas būvmateriālu ražotāju asociācijas pārstāvis norāda, ka ELWIND un ar to saistīto projektu kopējās izmaksas ir ievērojamas. Šeit ir vērojama pārvades sistēmas operatora piesardzība uz investīcijām, kur varētu piemērot kādu inovatīvāku risinājumu, kā piemēram starpsavienojumu infrastruktūras būvniecības finansēšanu arī balstoties uz komerciāliem pamatiem, ja pašlaik pastāv arī cenu instrumenti, kas saistīti ar atšķirībām starp elektroenerģijas tirdzniecības zonām. Iespējams šādi var arī piesaistīt tirgotāju privāto kapitālu nodrošinot finansētājam kādu prioritāti attiecībā uz šo infrastruktūru, ar mērķi, lai šo projektu izmaksas neattiecinātu uz elektroenerģijas pārvades tarifiem – to paaugstināšanu. Šāds solis arī nostiprinātu esošo situāciju, kur pārvades sistēmas tarifi ir konkurētspējīgi rūpnieciskajiem ražotājiem. Ja attīstot šos projektus rodas signāli, ka

elektroenerģijas pārvades tarifiem ražotājiem pārsniegs tuvāko kaimiņu valstu tarifus, tad jāpārskata projektu finansēšanas modeļi.

Taču ir grūti pieņemt informāciju par to, ka saules un vēja enerģijas ražošanas proporciju un nenoteikto ražošanas jaudu pārvades sistēmas plānos un nenoteiktajiem signāliem attiecībā uz uzkrājošajām jaudām un kapitāla pievilcībām šajā sektorā. Lūgums vispirms nenorādīt uz politikas veidotājiem pārvades sistēmas operatora rīcībā ir tarifu struktūra, kurā ir savas nepilnības kas nerada investīcijas uzkrāšana jaudu attīstībā, kā arī saules enerģijas ražošanas iekārtu ievērojamu pārsvaru attiecībā pret citām ražošanas iekārtām. Pašreizējie pārvades sistēmas tarifu struktūrā ļoti mazu daļu sedz elektroenerģijas ražotāji un tajos nav signālu par patstāvīgākām un ilgstošām atjaunojamo energoresursu ražošanas jaudām. Pārvades sistēmas operatoram būtu jāvērsas pie Klimata un enerģētikas ministrijas, lai veiktu izmaiņas Eiropas Savienības regulā, kas nosaka ierobežojumus ražošanas maksājumiem. Šāda rīcība izlīdzinātu elektroenerģijas pārvades tīkla lietotāju maksājumus un tādā veidā palielinot elektroenerģijas patēriņu. Savukārt enerģijas uzkrājošajām tehnoloģijām esošā tarifu struktūra ir divtik neizdevīga, jo šāda veida tehnoloģijai jāērķinās ar patērētāja tarifu pretstatā ražošanas tarifam. Esošie signāli ne tikai Latvijā arī citviet Eiropā ir nelabvēlīgi enerģijas uzkrājošajām tehnoloģijām. Tāpēc pēc iespējas ātrāk jāpārskata tarifu struktūra, lai ātrāk radītu labvēlīgu vidi enerģijas uzkrājošo sistēmu attīstībai un sasniegtu elektroenerģijas sistēmas drošību.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis pateicas par ieteikumiem un informē, ka jautājumi par elektroenerģijas pārvades tarifu struktūru jau arī tiek risināti un piedāvājumi jau ir iesniegti Klimata un enerģētikas ministrijai domājot par regulējuma izmaiņām, ka būtu nepieciešamas, lai veicinātu gan par enerģijas uzkrājošo bateriju attīstību, gan labāku enerģijas ražošanas jaudu sadalījumu starp saules un vēja enerģijas ražošanu.

AS “Latvenergo” pārstāvis sarakstes sadaļā uzdod jautājumu Regulatoram – kā vērtējat, vai AS “Augstsprieguma tīkls” ieguldījumu līmenis ir pietiekami ambiciozs klimatneitralitātes mērķu sasniegšanai un Latvijas RES ražotāju konkurētspējai? Piemēram, kā AS “Augstsprieguma tīkls” 10-gadu ieguldījumu līmenis ir salīdzināms ar Elering un Litgrid, kā arī citu Entso-E dalībnieku ieguldījumiem uz pārvadītu GWh vai līnijas kilometru?

Regulatora pārstāvis norāda, ka sākotnējā prezentācija jau tika sniegta informācija par Regulatora kompetenci, kas ir noteikta ar likumdošanas ietvaru vērtējot Plānu. Iespēju robežās centīsimies veikt analīzi ar Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmas attīstību un salīdzinājumus ar Igaunijas operatora Elering un Lietuvas operatora Litgrid elektroenerģijas sistēmu attīstības plāniem.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem par pieslēgšanos uzklauššanas sanāksmei un slēdz uzklauššanas sanākumi.

Uzklauššanas sanākumi slēdz plkst. 11:15.

Uzklauššanas sanāksmes vadītājs

Regulatora pārstāvis

Protokolētājs

Regulatora pārstāvis